



Βία και άθλήματα

Από τότε που έγινε η προσπάθεια αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων — οι πρώτοι στην Αθήνα τό 1896 — όλοι μιλούν για συνέχεια της Αρχαιότητας και παραβλέπουν τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ της αρχαίας κοινωνίας, που τούς δημιούργησε, και της σύγχρονης μας. Γίνεται δηλαδή προσπάθεια, μάταιη αν κρίνουμε από πρόσφατα γεγονότα, να καλυφθούν οι αντιθέσεις και οι ανταγωνισμοί, για να σωθεί το κύρος των αγώνων και να εμφανιστεί τό ιδεολογικό τους υπόβαθρο σάν συνέχεια του άρχαιου.

Ξεκινώντας από αυτήν την άρχή ό Norbert Elias σε ένα άρθρο του στο περιοδικό Actes de la Recherche en Sciences Sociales (άρ. 6, Παρίσι, Δεκέμβρης 1976) προσπαθεί να έντοπίσει μία διαφορά μέσα από μία ειδική όπτική γωνία: τη βία που περικλείουν τό άθλήματα. Προσπαθεί λοιπόν να

εξηγήσει τό ύψηλό επίπεδο βίας που συναντάμε στα άρχαία άθλήματα (σοβαροί τραυματισμοί, θάνατος) και, σε σύγκριση με τη σημερινή πραγματικότητα, τη διαφορετική αντίληψη της βίας στις δύο κοινωνίες, την άρχαία και τη δική μας δυτική. Επειδή τό άρθρο του είναι έκτεταμένο αλλά και πολύ ένδιαφέρον, κρίθηκε σκόπιμο να παρουσιάσουμε μία περίληψη του κι όπου χρειάζεται να παρατεθούν όλόκληρα μεταφρασμένα αποσπάσματα. Έντοπίστηκαν λοιπόν τόσο οι θεωρητικές άρχές, πάνω στις όποιες βασίζεται ή έρευνά του, όσο και τό κεντρικά σημεία, γύρω από τό όποια διαβρώνεται. Πρώτα απ' όλα ό συγγραφέας έφιστά την προσοχή σ' ένα θεωρητικό, ιδεολογικό και μεθοδολογικό πρόβλημα τό όποιο σχετίζεται με την αντιμετώπιση πολιτιστικών φαινομένων που άνάγονται σε κοινωνίες διαφορετικές απ' αυτές που άνήκει ό σύγχρονος μελετητής. Πρό-

κειται για τόν έθνοκεντρισμό, την άντιμετώπιση δηλαδή μιας άλλης κοινωνίας με κριτήρια της δικής μας, της δυτικής, γεγονός που οδηγεί σε λανθασμένα συμπεράσματα, καταργώντας την ιδιαιτερότητα του διαφορετικού. Έδώ θα θέλαμε να προσθέσουμε ότι ό δυτικός έθνοκεντρισμός είναι ή αίτία που εξαφανίστηκαν όλόκληρες άσιατικές, άφρικανικές και άμερικανικές παραδοσιακές κοινωνίες, οι όποιες σύμφωνα με τό κριτήρια του δυτικού άνθρώπου θάπρεπε ναχαν τη δική του εξέλιξη και την όποια ή Δύση προσπάθησε να επιβάλει. Μία δεύτερη θεωρητική θέση είναι ότι «ή έρευνα ενός κοινωνικού φαινομένου είναι ημιτελής αν δέν συνδεθεί με άλλα δομικά χαρακτηριστικά της κοινωνίας που άνήκει». Στην προκειμένη λοιπόν περίπτωση, που είναι ή βία, ό συγγραφέας ξεχωρίζει τό έξής άλλα χαρακτηριστικά της άρχαίας κοινωνίας, με τό

